

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Februárius' 26-dikán 1819.

Spanyol Ország.

Valencia' városában azon özszeesküdtek közzül, kiknek neveiket a' közelébb költ M. Kurirban előszámláltuk, 15-man már megölettettek. Mindjárt az ő megölettetéssek után ily proklamátziót botsátott azon tartomány' Katona Kormányozója a' közönség' elejébe: —

„Valencia' betsületes lakosai, hűséges katonák, fegyveres pajtásim! Az a' nézőjáték, melynek szemlélő tanuji valátok, azonnal nem tűnik ily irtóztatónak előtekbe, mihelyest azt a' bünt meggondoljátok, a' melly ezeket vesztőhelyre vezérlette. A' Monarkhiát 's az Országlószéket fenekestül felfordítani, a' ragadozást, gyilkolást, és boszszuállást organizálni, a' vért ár-víz' módjára ontani, ezek valának az ő plánumaik. A' nemzetet örökre gyalázatossá akarták tenni; 's még benneteket is a' magok bűnös társaikká 's undok célzássaik' végrehajtójivá akartak tenni. Igaz ugyan, hogy ők ezt néktek még nem adták vala tudtotokra: de még is meggyalázták a' Valencziai népnek 's ezen derék őrző sergeknek betsületesességét, az által, hogy ezt a' kegyetlen motskot reájok akarták háromlítani. És minthogy önn' magok vad dühösségéhez nem egészszen biztak; erre nézve minden gonosztévőket, mindmind, még a' legbűnösöbbséket is, kik csak méltók voltak arra hogy magokat véllek özszeesztatolják, szabadon akarták botsátani, hogy nékiek a' magok bűnös plánumjoknak végrehajtásában segítségül

fegyvenek. A' reánk vigyázó gondviselés rendkívül való eszközökkel élt, hogy, mint remélnem, a' thrónusnak, a' törvényeknek, 's a' vallásnak minden ellen-ségeit, a' kik Spanyolországot nyughatatlankodtatják, semmivé tegye. Ezen Gondviselés nékem megkívántató belátást és szükséges eszközöket adott arra, hogy azon tizenhárom gvávákat, a' kik szemetek előtt megölettetésnek, megtalálhassam 's veszettsegek fetől meggyőzhessen. —

„Valencia' lakosai! Nem tsak ezen néhányak a' köztünk találtató hűségtelenek. Vagynak ezeknek ezen tartományban, sőt az egész országban, követőjik 's bűnös társaik. Néktek kell betsületes lakosok 's néktek derék Spanyol katonák. kik a' ti Királyotok eránt való hívségnek 's atyáitok törvénye eránt való engedelmességnek mindenkori példájául szolgáltatok, néktek, a' kik bennem semmi kétségeskedést hátra nem hagytatok affelől, hogy melly nagy undorodást gerjesztettek bennetek ezen tsuda állatok, néktek kell mondom minnyajotoknak nállam bejelenteni őket, 's osztán nékem kell őket minnyajokat kiirtani a' világról. Valameddig ezen tsuda állatok közzül tsak egy is életben leszen, addig semmi némü házi békességet ne remélnjete; addig az atyák a' magok' gyermekeiktől engedelmességet 's nyájas szeretetet, 's az aszszonyok az ő férjeiktől hűséget és gondoskodást, hijába várnak; nem leszsz addig se' barát, se' törvény, se' hűség, se' kereskedésbéli hi-

tel, se' valamelly társasági életbeli virtus; végezetre egyikünk a' másikat öli; a' fiú az atyát ki néki az életet adta, 's az anyját, a' ki őtet szoptatta, gyilkolja. Ha ezen rajzolat néktek igen vastagnak, durvának, vagy igen rettenetesnek lenni látszik, gondoljátok-meg, hogy el-
 lénségeinknek principiuma az, hogy a' Monarkhák semmivé tétetessenek. Ők minket ugyan ezen principiumjok által akarnak veszedelembe taszítani: de ne féljetelek tőlle. Az Isten, a' betsületes Spanyol nemzet' oltalmazója, felemelkedett tulajdonságokat adott néki; ezen nemzetet a' maga Kiralya és szent vallása eránt viseltető hűségétől, semmi el nem szakaszthatja; az Oltárnak és Thronusnak nem fog támoszok' dolgában fogyatkozások lenni. A' többi tartományokban is megpróbált hűségű vezérek kommandánskodnak: a' mi pedig a' ti Kommandánsotokat illeti, ti őtet mindenütt és az utolsó lehelletig a' hűséges seregek előtt fogjátok szemlélni, hogy a' Rebellesek, az utolsóig mind kiirtattassanak. — „Elio.

Ezen proklamátzióról azt mondja Madridban Jan. 28 - dikán egy magános tudósító, hogy ezt senki se' találja jónak. Azt senki kétségbe nem hozza, hogy Generális Elio köteles, sőt kéntelen volt megbüntetetni a' bűnös tselekedeten rajta talált személyeket: de más felől mindenek úgy ítélnek, hogy ő sokkal fontosabbnak adta - ki ezen dolgot, mint ez magában van; és arra, hogy az Országlószék' ellenségei, valamint Valenczia tartományában úgy az egész országban is ily számosak legyenek, telyességgel nem kellett volna az elméket figyelmetessé tenni. Beszélik, hogy az Országlószék se' hagyta helybe ezen tekintetben az Elio tselekedetét, 's őtet a' Valencziai Kormányozóságból elhivatta. Beszélik, hogy a' fegyveres nép között is sok Regimentek felzendültek vol-

na, de ezt némely újságlevelek költeménynek mondják lenni.

A' Nagy Eretneknyomozó (Nagy Inquisitor) egy könyvet, a' melly három vastag negyedrért kötetekben, a' nyomtatás' helyenек megnevezése nélkül, ily cím alatt: A' Messiasnak a' ő ditsőségében való eljövetele, *Josafat Juan Ben Esra által*, jött-ki, a' legkeményebb büntetés alatt számkivetett Spanyolországból.

A' pártoskodó Gerillások' vakmerő bátorsága naponként nevedik. Már most más systemát követnek. Eddig a' magános útasokat is megtámogták 's megfosztották: ezeket már nem bántják, hanem csak az Országlószék' számára pénztvívő szállítványok után leselkednek. — Az a' 200 emberekből álló Gerillás - tsapat, melyről említettük vala, hogy az Escaray nevű városkában lévő Királyi posztófabrikát kiprédálta, egészen új formaruhába öltözködött.

A' Laodiceai Érsek Don - de - Vera - Delgrado, ki a' Királynak utóbbi házosságra áldást mondott, Kadiksban 75 - dik esztendejében meghalt.

Frantzia Ország.

Azok az Alsátziai földmivesek, a' kik leginkább dohánytermesztésben találnának legnagyobb hasznót, ha monopoli-um nem volna, ily kérelmet terjesztettek a' két törvényhozó kamarák' elejébe: — „Mi az Istentől, a' törvényektől, és öseinktől vettük azt a' just, hogy földjeinket birhassuk 's használhassuk; betsületesen is megfizetjük az azért kívántató adót. A' mi jusaink semmit se' különböznek azoknak a' lakosoknak jusaitól, kik a' magok földjeiken szőlő-, olaj-, és eper-fát termesztenek; a' mi jusaink olyan jusok, mint minden földbirtokosainknak jusaik. Ezek szabadon mivelhetik a' magok földjeiket; tőlünk ezen szabadság elvétetett. Hát mi nem azon haza' gyermekei vagyunk? Nem azt mondja - é a'

Constitúzió, hogy a' Frantziák egyenlők, és az ő tulajdonnyok megsérthetetlen? Ehezképpest mi, kérjük a' törvényhozó kamarákat: hogy a' Constitúzió' javait reánk, dohánytermesztőkre, éppen úgy terjeszszék-ki, mint egyéb Frantziákra; hogy nekünk a' dohánytermesztésre 's eladásra való szabadságot adják vissza; 's hogy hagyják-meg tulajdonosi birtokunkban azon szerzeményeket, mellyekkel földjeinket a' ki nem fáradó szorgalmatoskodás sok időig gazdagította. Tartományunkra oly boldogságot árasztott-ki a' mezei gazdaságnak ezen ága, hogy a' szegénységet alig esmertük. A' mi boldogságunk nem Frantziaországé is? Melly nagy hasznára vala ez kivált az utolsó hadakozás' ideje alatt a' Státusnak! A' boldogság és tulajdonosság, a' legnagyobb hánykodások között szerentsés mérséklet' határai között tartoztatták karakterünket, fenntartották szokott szorgalmunkat, rendszeretünket, 's azon erköltsi tulajdonságainkat, mellyek nélkül sem a' vallás sem a' közönséges rendtartások fenn nem állhatnak. Adják vissza tehát nekünk ismét azt, a' minek visszaadattatását maga a' Státus' java is kívánnya, 's a' mit mi még a' Bitangoló-
nak idejében is el nem veszítettünk." — Ezen kérelemnek nagy számú mezei munkások aláírták neveiket.

* * *

A' Ministériumban esett nagy változás sok más közönséges tisztviselőknél 's nevezetesen számos Préfektusoknak levagy más helyre való tétettetését vonták magok után. A' letétetett Préfektusoknak ily irás által adta tudtokra a' Belső Minister az ő letétetéseket: — „N. N. Préfektus Ur! A' Király az Ur' czélszásai' 's gondolkodásai' tisztaságának igasságot akarván tenni, önn' szolgálatjára nézve hasznosnak találja az Ur' helyébe más Préfektust rendelni: de azonban fenntartja magának ő Felsége, hogy az Ur

szolgálatbéli buzgóságát haszonra fordíthassa, melyhezképpest reám bizta, hogy ezt az Urnak tudtára adjam. Én örömmel hasznát fogom venni azon alkalmatosságnak, mellyet nekem az Ur szolgálatni fog, hogy az Ur' nevére a' Király' jó akaratját emlékeztessem. —“

„Gr. De c a z e s Belső Minister.

A' Könyvesházak' Ujságának felszámolása szerint Frantziaországban 274 's ezek közzül tsak Párisban 40 könyvesházak találtatnak. *Párisban* ezek a' legnevezetesebbek: a' Királyé 750,000 nyomtatott és 50,000 kézírás kötetekkel: a' Monsieuré 150,000 nyomtatásokkal és 5000 kézírásokkal; a' Sz. Geneviévé 110,000 kötetekkel és 2000 kézírásokkal; a' Mazariné 90,000 kötetekkel és 3437 kézírásokkal. *Lyonban* van egy, 106,000 — *Bordeauxban* egy 105,000 — *Versaliában* egy, 40,000 — 's *Dijonban* egy 55,000 kötetekkel. Alájában 1,125,347 kötetekre teszik a' Párisi könyvesházakban találtató könyvek' számát.

Közönséges újságlevelek erőssítik, hogy a' híres *Regnault de Sant Jean d' Angely* is engedelmet nyert a' Frantziaországba való visszatérésre. — Hertzeg Talleyrandnak egy testvére' leánya, kit ő örökbe nevelt, *Eschnot* nevű Svadronyos Kapitány Hertzeghez ment férjhez. Menyaszszonyi ajándéku fél millió Frankot kapott az öregtől.

N é m e t O r s z á g.

Summázat, a' Bavariai újságlevelekből: — „Februárius' 15-dikén ismét az első kamarától a' Királyhoz intéztett köszönő irás miatt előfordult veteke-
kedést vette elő a' második kamara. — *Behr*: Ugy itélek, hogy engem' illet az általam felhozott kérdést előbbeni tanátskozásainkal ismét öszszekötni 's vitatni. Febr. 12-kén azt a' principiumot tettem-fel, hogy az első kamara a' felhozott sértő szavak által a' második kamarát érdeklette. E' világos a' következők-

)(*

ből: — 1)szor, mert mi vagyunk a' nemzet' bizodalma által szereztetett gyülekezet — 2)szor, mert ekképpen az első kamara ezen szavakat *in abstracto* (csak közönségesen valamely gyülekezetről) nem mondhatta. Továbbá némelyek közülünk azt is felhozták az első kamara' mentségére, hogy az tsak feltétel alatt mondotta a' mit mondott, tudni illik: hogy ha megtörténni találna, hogy 's a' többi. De nem így van a' dolog; nem feltétel alatt van itt a' beszéd. Öröklévaló törvényről, ellentállhatatlan ragadtatásról van itt szó. De ha úgy volna is, mi következne belőlle? tsak az, hogy egy kevésse nem oly kemény, de még is minden esetben megbántó szavak lennének ezek, azért, mert mi az efféléknek feltételére semmi okot nem szolgáltatunk. Szemünkbe ilyeneket mondani, minden esetben több a' Német egyenes-ségénél. Mi ezt megérdemlenők, ha megszenvednők. Ha van köztünk valaki, ki az első kamara' ügyét védelmezni akarja, most álljon elő és beszélljen, emé' jó principium szerént: *Audiat et altera pars*. Az én kérdésem ez: Megszenvedhetjük-e, hogy azt mondják: *hogy mi revolúziós indulatuk vagyunk, és hogy az első kamara egyedül a' Király' támosza?* Megszenvedhetjük-e, hogy az első kamara feleslegi fontosságot 's mintegy Aristokratizai lelki felsőséget tulajdonittson magának a' nép felett? Ezt mi meg nem szenvedhetjük. Mit kell hát tennünk? Azon jóval-lásomat, mellyet 12-dikben tettem, vissza veszem, tudni illik, hogy az első kamarához írjunk; mert ebből a' következne, hogy az első kamara vissza írna, 's czivodás lenne a' dolog' vége. Tsak azt javaslom tehát, hogy az első kamara írása mellé készítsünk és tegyünk mi is egy írást, melly által nyilatkoztassuk ki, *hogy mi nagyon távol lévén minden hánykodástól, minden revolúzi-*

ós iparkodástól, tsendességben vagyunk, és megbántani senkit nem akarunk. Azt kérem, hogy javaslásom bortsáttassék egyenként való voksolás alá.

Schätzler: Reszketve állok elő, mert még, 's kiváltképpen ily nevezetes gyűlésben, a' hol ily nagy Orátorok találatnak, soha se' oráltam. Hanem, mint hogy a' szóban forgó tárgyat oly fontosnak találom, hogy ha szerentsésen el nem hárittódik, külömbkülömb kedvetlen következései lehetnek: tehát tsak elő mondom, úgy a' mint tudom, a' következőket: Én az első' kamara' szavaiban valósággal találom valamely illetlen előadást, de a' második kamarának semmi bántódását nem látom azokban, sőt inkább azon szavakat a' második kamarára nézve nagyon elkötelezőknek lenni tartom (*nagy morgás*). Nagy Britannia' boldogságának talpköve éppen az az elevenítő erő, mellyet nekünk az első kamara a' maga szavaiban tulajdonít, mert mit mondhatna felöllünk betsületesebbet, mint, hogy mi újabb meg újabb elevenséggel ellentállhatatlanul iparkodunk a' jobbításokon? A' következő szavakat ugyan éppen ily kedvezőleg nem magyarázhatjuk, de a' mellyek oly dologról mondatnak, melly még nints meg, 's talám nem is fog soha lenni; és így nyugott lélekkel várhatjuk. A' jóvallott írás a' Királyt is nagyon fogná keseríteni; osztán öszszesuroródást is okozna a' két kamarák közt. A' mi gyűlésünk tsak egy. Két kamarákra van oszolva. Az a' ház, melyben hasonlós uralkodik, felfordúl. Legjobb lenne tehát, ha Behr Ur vissza vennie jóvallását, 's abba megegyezne a' mit én jóvallok, tudni illik, hogy írjuk-be jegyző könyvünkbe a' következő *Reservatumot*: — „A' második kamara az elsőnek Király ő Felségéhez „intézett köszönő irását megfontolta, és „abban néhány botránkoztató nyilatkoztatásokat talál: de nem gondolja, hogy

„rosz indulatból származtak volna; te-
„hát ennyibe hagyja a' dolgot.“

Höster: Én a' Behr Ur' jóvállá-
sára voksolok, mert a' Constitúzióval
ellenkezni látom, hogy az Ország' taná-
tsosai, kik véllünk egy gyűlést tesznek,
ellenünk *Oppositziót* formáljanak; min-
denik kamarában lehet és kell is formá-
lódni ellenkező résznek: de egygyik kama-
ra nem lehet a' másik *Oppositziója*. Egy-
célra kell dolgozniok, melly a' közjó.

Häcker, az első Titoknok: — „(e'
fontos beszédet mondotta-el). Midőn én,
mint Orátor ezen Orátori székre fel-lé-
pek, kétség kívül sem ezen kamara sem
a' közönség nem várja tőlem azt, hogy
azon jóvállást helybe hagyjam, melly
ezen kamarának gyalázatjára válik, 's ma-
gamagának is ellent mond. Midőn az
Udv. Tanátsos (és Professor) Behr Ur' vé-
lekedésében való megegyezésemet je-
lentem, kétségkívül azt se gondolja sen-
ki, hogy egy eleintén beszéllett Orátor'
szavaira valamit mondani fogok. Ennek
vélekedése a' kamarának oly szembetűnő,
ahoz oly méltatlan, oly megbántó,
magában oly ellenkező, hogy ha beszé-
demmel reá kibotsátkoznám, attól kelle-
ne tartanom, hogy a' jelenlévők füleit
minden szavaim által megbántom. A'
kamara' gondolkodását már nyilvánság-
gal kijelentette az ő bosszankodása 's
kedvetlen tekintete. Ha az Ország' ta-
nátsosainak szavait valamivel menteni kel-
lene, azt nem lehetne egyebűtt, hanem
csak az Országok' gyűléseinek 's két kama-
rákra való oszlásaiknak theoreájában.
Jól esmerem én a' Frantzia, Anglus, Né-
met Tudósoknak a' Státusok' gyűléseikről
való közönséges theoreájikat, az egymás
ellenébe helyheztesített testekről, a' meg-
tartó és rontó princípiumról. Jól tu-

dom én, hogy az olyan Státusokban,
mellyekben képviseleti Constitúzió áll-
fenn, a' közönség' küldöttjei' kamarájá-
nak vagy a' második kamarának azt a'
tiszteletet szokták adni, hogy a' mozgó-
ságnak, 's jobb felé való nyomakodás-
nak, 's az idő' lelkével való eléfelé nyo-
mulásnak principiumát ezen kamarába
helyheztesítik, 's csak abból a' félelemből,
ne talám ezen kamarát az igen nagy ipar-
kodás nagyon messzre találja vezérleni,
az első kamarát, mint az általellenben
lévő serpenyőbe tett fontot, úgy képzel-
tetik véllünk. Sőt engedjük-meg, hogy
az első kamara a' maga köszönő irásá-
ban a' szóhási tehetség' bombastjának
egész felczírásával a' tudósoknak min-
den közönséges principiumaikra kiter-
jeszkedvén, az ő köszönő írása ezen te-
intetben az alsó kamaráját nagyon fe-
lyül haladta volna is, így se kellett vol-
na egy ily köszönő irásba egyebet ten-
ni, hanem csak a' képviseleti principi-
umból vévén-fel a' dolgot, a' magok po-
litikai vallástételjeket azzal megegye-
zőleg a' világ előtt nyilván kifejezni,
melly környülállás, mint nekem látszik,
a' mi kamaránk köszönő irásában nem
fordul elő. De azt is tudom ám én más-
felől, hogy a' tudósok a' képviselő ka-
maráknak egymással szembe való hely-
heztesítéssek felől nintsenek egészszen
egy értelemben, 's a' felvett principiu-
moknak sokak ellentmondanak. Éppen
úgy megfordítottván pedig a' dolog, mint
a' mi első kamaránk' köszönő irásában
kifejeztetett, már így nem lehet hogy
fel ne ingerelje, 's betsületének meg-
mentésére, 's méltóságának és princi-
piumainak védelmezésére, ne nogassa a'
Követek' kamaráját. (*A' többi másszor
következik*).

Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —

Febr. 24-dikén 252 $\frac{1}{2}$ — 25-dikén 252 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B é t s.

Klagenfurtban tett egyéb kegyes látogatásai között, az Ursula klostromába is el menni méltóztatott Császárné ő Felsége; ennek minden Oskolájit megtisztelte kegyes látogatásával, több leánykától tudakozódott külömbkülömb tárgyak felől; megditsérte, 's érzékenyítő szelidséggel és szeretettel való intések által buzdította őket az iparkodásra és szorgalmatosságra.

Klagenfurtból való elindulása előtt való napon közönséges asztalt adott ő Cs. K. F. ge a' Rendek Burgjában; asztal után az ott őrizeten lévő *Wimpfen* gyalog Olasz Regimentjét parantsolta ő F. ge Török muzsikával 's lobogó zászlóval maga előtt elléptetni, 's szép magaalkalmaztatásáért és tsinosságáért Fels. megelegedését kinyilatkoztatván, fejenként minden köz embernek 's al tisztnek 3 napi hópénzt, a' muzsikai karnak 200, 's a' Burgban strázsált katonaságnak 300 forintot parantsolt adattatni. Azután mindeket audientziára botsáttatott ő Cs. F. ge. Ebéd előtt a' Fő Tisztviselőket, Papságot, 's Rendeket mutattatták-be magoknak ő Cs. K. Felségek. Estve *Cárolina* Cs. Kir. Fő Hertzega zszonnyal egygyütt theátrumra mentek, a' hol véghetetlen örvendezéssel dob 's trombita harsogással fogadtattak. Azt, hogy a' theátrumon különös előkészületekkel fogadtassanak, meg nem engedvén ő Cs. F. ge, a' helyett, kegyes adománnyal megörvendeztetni méltóztatott a' jádzó sereget. A' város estve szépen megvilágosított; 's a' nevezett Regiment muzsikai karja, szép éjjeli muzsikával szolgált.

*
*
*
Ő Felsége *Mária Ludovika* Fő Hertzeg Aszszony, Pármai etc. Hertzegsszony, Febr. 15-dikén Velenczébe, kívánt

jó egészségben megérkezett. — Ugyan ott, a' tisztulási házban kiütött pestisnek teljesen való megszünéséért, e' hónap 8, 9, és 10-dik napjain közönséges háláadó ájtatosságok tartattak.

Jó s e f Cs. K. Fő Hertzeg, Magyar Ország' Palatinusa, Romába és Nápolyba tett útjából, Februarius' 11-dikén Florenziába szerentsésen vissza érkezett.

A' Persa Nagy-követ, Bétset, három héti itt-mulatása után, a' múlt vasárnap ide hagyván, Párison által folytatja útját London felé.

Magyar Ország.

Szombathelyről Febr. 13-dikán 1819.

„Öröm könnyeket hullata az ezeket közlő, midőn ama' híres *Colonia Sava-ria*' omladéki közt a' mostani Szombathely Városának kebelében Felséges Királyunknak I. Ferencznek, a' Haza' imádott Titusának Születése' napját e' f. Febr. 12-kén nem annyira hiu pompával, mint Gessner együgyű Pásztoraitól vett egyenességgel, 's a' leg melegebb buzgósággal ülleni szemlélte. — M. Perlaki Somogyi Leopold Püspök ő Nagysága az egész Szombathelyi Káptalannal és Papsággal egyetemben ő Felsége hosszú 's boldog kormányozásáért buzgó áldozatot nyújta a' Mindenhatóhoz. A' mi leg inkább illette szívét a' közlőnek, 's figyelmét leg inkább magához vonzotta, a' Tanuló számos ifjúság vala. Reggeli 8 órakor számos papi és világi Uri halgatók özsze seregelvén a' Lyceumnak egy téres szobájába N. T. T. Horváth Ferencz Director, és öregebb Prof. Ur nem annyira ékes, mind Bölcselkedőkhöz illő fontos, 's ezen innepre ki is nyomtatott egyházi Beszédet tartott Sz. Péter I. Lev. 17. v. ezen ígéből: *Regem honorificate*, mellyből azt következteté, hogy

a' Királyért való buzgó imádság, és az annak tartozó engedelmisség leg inkább eszközli a' Királyhoz való tiszteletet. Ezen Beszédnek vége lévén 9 órakor a' Püspöki ékes Templomba gyülekezének mind a' papi 's világi rendek, mind a' Lyceumi 's Gymnasiumi számos ifjúság, valamint az itt lévő B. Radiwojevich N. Gyalog Ezeredéből lévő Verbung Commanónak egy része, a' N. Vármegye katonáival is, holott Fő T. Böle András Canonok, és Apát. Ur szép muzsika zengés között tartá ő Felségéért a' nagy misét; a' Templom előtt pedig a' fenn írt N. Ezerednek más része fegyverben állott. Vége lévén a' szent áldozatnak ismét szép rendel számosabb papi és világi Uri vendégektől kísértetve az egész ifjúság a' Gymnasiumba sereglett, holott 1-ben N. T. Söjtöry Jó'sef mint öregebb Tanító Ur egy classicai ékességgel csinosított Beszédet tartott, mellyet Philonak ezen assertumából: *Rex Justissime! — — nulla re magis gaudeas, ac laetitia afficiaris, quam tua erga subjectos beneficentia* vett, 's meg mutatá, hogy Fels. Királyunk népének szeretetét tulajdonává tette, meg bizonyítván hogy 1. ő egy jótévő atya, 2. hogy valamint atya, úgy a' köz jó' boldogságát lelkesen előmozdító kegyes Fejedelem; 's azért jobbágyi szeretetre, engedelmisségre, 's tántoríthatatlan hívségre leg méltóbb Király, mint a' ki a' Magyarok' szentséges palladiumát is, melly kilencz századok oltá annyi veszélyes fergegek között épen maradott, a' Nemzeti Constitutziót, tulajdon épségben imádatja hív Magyaraival. Bé rekesztvén ezen Beszédjét a' Tisztelt Tanító Ur fel lépett helyébe N. T. Mórocz Antal Ur a' 2. Grammaticának Oktatója, 's egy lelkes, az ifjúsághoz 's az innep' méltóságához alkalmaztatott derék Magyar Beszédet tartott, melly valamint az ifjúságot a' Királyi méltóság' szentségéről fel világosította, 's

magok' jó viseletekkel ki mutatandó mély tiszteletre 's hálára szembe tűnőleg gerjesztette, úgy a' számos Uri halgatókat lelkes kifejezéseivel 's szerencsés előadásával figyelmessé tette. Ezt zárta bé N. T. Szabó Miklós 4. Grammaticát Tanító Urnak fen repkedő Sapho rendű 's ezen napra kiadott verseinek (mellyek itt közöltetnek) az ifjúság által lett kellemes előnéklése, 's a' sok szívből eredett Éljen kiáltás. Különösen ki mutatták magokat ezen alkalmatossággal a' Poézist tanuló Ifjak, kik valamint egyéb tanuló Társaikat 's Oktatóikat, úgy az özsze gyült Uri halgatókat egy ki nyomtatott érzékeny a' Fejedelemhez igaz fiúi tisztelettel viseltető gyenge szíveknek remekjével, (mellyet hasonlóul közleni méltónak tart az ezeket író) meg lépék. Végre hogy ezen ő Felségéhez illy módon meg bizonyított jobbágyi hívségeket vidámság és jó kedv zárja bé az itt minden jó érzésűek' tökéletes meg elégedésével fárodhatatlan tanító Praemonstratensis Rendnek egy általában mindenektől egyaránt kedvelt nagy tudománvú, ember szerető, szelíd 's a' leg szebb virtusokkal tündöklő ama' Murányi Zengőnek méltó Onokája N. T. Gyöngyösy Pál Director Ur, ki egyéb eránt is meg szokta mindenkor mutatni hogy nem magának él, egy fényes böjti ebédet adott, mellyen a' Philosophiának Professori, több papi, szerzetes, 's világi Uri vendégekkel hangos éljen kiáltások között üritették a' poharakat a' szeretve imádott kegyes Fejedelemnek hosszú Országlásáért, 's szerentsés ütozásáért. — Az asztal közepén egy aszszonyi figura ezen fel-írást olvastatá a' vendégekkel:

*Diva superpositis fument altaria
flammis,*

*Largifera inponam candida thura
manu!*

mellyet a' Tisztelt Director Ur készített azon mély jobbágyi tiszteletből, mellyel

Jótévő Fejedelméhez viseltetik. — Legbecsesebb jutalma a' Fejedelemnek, midőn alattvalóitól illy buzgó tisztelettel imádtatik! — De boldog az a' Megye is, mellynek fiataljait illy Oktatók kormányozzák, kik jó idején szívekbe öntik a' kegyes Fejedelemhez tartozó szent kötelességet! —

(A' fenn említett versek a' jövő kedden következnek).

Nagy-Kani'sáról. Fels. Urunknak Születése napját a' Kegyes Oskolák és a' Szent Ferentz Szerzetbeli Tiszt. Atyák, úgy az itteni Gymnasium Nagy érdemű Profeszszorai a' Tanuló Ifjúsággal együtt, Febr. 12-kén, nagy buzgósággal 's minden lehető pompával innepelték. Az Inneplés előtt való nap minden Classisokat sorba járt a' Gymnasium hűséges Directora Nagy Tiszt. Podolay Menyhárt Úr, 's elő adván az Inneplés' okát, fontos szókkal tsepegtette az Ifjúság szívébe a' Felséges Fejedelem eránt tartozó kötelességeket. Meghívatta az Ifjúság által az itt kvártélyozó Ratonaság Obersterét, a' Só-Hivatal Tisztjeit, a' Nemességet és a' nevezetesebb Polgárokat az Inneplés fényjének nevelésére. Mind ezek nagy számmal 's örvendező szívvel megjelenvén a' Gymnasiumban Tiszt. Kosztkalukás Úr igaz Római ékesenszóllással tartott Deák beszédében előadta a' Felséges Királynak a' Magyar Hazára 's különösen a' Tudományokra nézve tett nagy érdemeit, utat mutatván egyszersmind a' Tanuló Ifjúságnak arra, mi módon hálálhatja meg azokat. Kérte végre a' Mindenhatót, hogy Felséges Királyunkat ép lélekkel és erőben tartsa meg számos esztendőig. — Ugyan ezeket mondotta Magyar nyelven Tiszt. Szuk Imre Úr, a' gyengébb Tanulók kedvéért. Az Oskolai Inneplés után az egész Gyülekezet a' Templomba ment, hol a' fent tisztelt Oskola Director Úr katonai muzsika zengedezése 's ágyuk

durrogása alatt két Professorok 8 Tanuló Ifjak's ugyan annyi Polgárok égő fátylát tartván, a' Felséges Király boldog életéért Szent Misét tartott. Ugyan ezt tselekedték a' Szent Ferentz Szerzetbeli Atyák. Egész napon hangzottak a' Városon a' Felséges Király boldog életéért való Örömkialtások.

Tudományos Dolgok.

Költemények Phaedrusként, Két Szerzellekkel. Írta Virág Benedek. Budán a' Királyi Magyar Universitás betűivel. 1819.

Ezen cím alatt jelene meg újra egy szép Munkátskája Virág Benedek Hazánkfiának, kit az Olvasó Magyar Közönségnek a' keveset de jót betsülő része egyaránt tisztel és szeret.

Ezen Könyvetskét a' Tisztelt Szerző egykori Tanítványának Reseta János Úrnak, Gróf Waldstein Úrfiak Nevelőjének ajánlotta. Vajha elérné tzelját ez a' szép megtiszteltetés, 's méltó figyelmet gerjesztene a' Nevelő fontos és tiszteletet érdemlő Hivatal eránt. — Az Előbeszéd helyét Eszópus Élete foglalja el, melly itt röviden de jól adatik elő. — Magok a' Költemények tiszta magyarsággal, minden szószaporítás nélkül, 's Phaedrusként hatos Jambusokban gyönyörködtetik az Olvasót, még pedig itt, azzal a' külömbséggel, hogy a' Magyar előadásban a' könnyű folyásu tiszta Jambusok sokkal számosabbak, mint a' Római Versköltőben.

A' Költemények száma száz öt. Ezeket követi, két Szerzellek, Trocheusokban. Mind a' két Szerzellek elegyes Tárgyú, mellyek közül az utolsó 50 többnyire Publius Syriusból vett 's megválogatott nevezetes mondásokat Magyarít meg, alattok lévén mindenkor az eredeti Mondás is Római nyelven. A' tiszta és hibátlan nyomtatás, úgy a' szép papiros is ajánlják e' könyvetskét; noha a' mi Virágunk Munkáinak ajánlására ez soha számba se jöhetne.